

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

საერთაშორისო
გამჭვირვალობა
საქართველო

დამიანის უფლებების წაღვლასა და მონიტორინგის ცენტრი
EMC
Human Rights Education and Monitoring Center

PHR
პრობლემა
შეგნობის
შედეგად

სასამართლო სისტემა: რეფორმები და პერსპექტივები

11 მაისი, 2017

USAID
ამერიკელი ხალხისგან

EAST • WEST
MANAGEMENT
INSTITUTE

კანონის უზენაესობის მხარდაჭერა
საქართველოში (PROLoG)

მოსამართლეთა პასუხისმგებლობის სისტემა

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

„მესამე ტალღა“ და ძირითადი გამოწვევები

- „მესამე ტალღის“ ფარგლებში გარკვეული პოზიტიური ცვლილებები განხორციელდა, თუმცა, იგი სრულყოფილად ვერ პასუხობს არსებულ გამოწვევებს.
- მნიშვნელოვანი ცვლილებები დისციპლინურ პროცესში მოიცავს: ვადების განსაზღვრას, დასაბუთებული გადაწყვეტილების მიღების ვალდებულებას; პროცესის საჯაროობას.
- ცვლილებების ამოქმედებამდე დაწყებული დისციპლინური საქმეების წარმოება, წარიმართება ცვლილებებამდე არსებული წესით, რაც პრობლემურია.
- კანონით არ არის განსაზღვრული დისციპლინური სამართალწარმოების მიზნები და ამოცანები.
- პარალელური მართლმსაჯულების განხორციელების საფრთხე დისციპლინური სამართალწარმოების მეშვეობით.

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

დისციპლინური სამართალწარმოების საფუძვლები

- მოსამართლეთა დისციპლინური სამართალწარმოების საფუძვლები ვერ პასუხობს განჭვრეტადობის მოთხოვნებს.
- განსაკუთრებით მნიშვნელოვან პრობლემად რჩება მართლმსაჯულების პროცესში მიღებული გადაწყვეტილებების გამო მოსამართლისთვის დისციპლინური პასუხისმგებლობის დაკისრება.

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

სამართლებრივი შეცდომა მართლმსაჯულების

განხორციელებისას

- ვენეციის კომისიის რეკომენდაციები „კანონის უხეში დარღვევის“ საკითხზე.
- მოსამართლის მოვალეობების შეუსრულებლობა ან არაჯეროვნად შესრულება
- 2016 წელს მოსამართლე გიორგი სულაკაძის საქმეზე მიღებული გადაწყვეტილება

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

მეტი ვიდრე სამართლებრივი შეცდომა (Legal Error Plus)

- თუ მოსამართლის მოქმედება ეწინააღმდეგება ნათლად ჩამოყალიბებულ სამართლებრივ ნორმას, რომლის ინტერპრეტაციასთან დაკავშირებითაც არ არსებობს ბუნდოვანება ან აზრთა სხვადასხვაობა.
- ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოების მიერ გაუქმდა გადაწყვეტილება
- ცხადად და დამაჯერებლად მტკიცდება მოსამართლის არაკეთილსინდისიერება, არაობიექტურობა, ადამიანის უფლებების მიმართ უპატივცემულობა ან ნებისმიერი სხვა მოტივი, რომელიც არ არის დაკავშირებული მოსამართლის უფლებამოსილების კეთილსინდისიერ განხორციელებასთან

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

ეთიკის ნორმების დარღვევა

- არ ჩანს, ეთიკის ნორმებში ნაგულისხმევია მოსამართლეთა ეთიკის კოდექსი, თუ ის ე.წ. დაუწერელ წესებსაც მოიცავს.
- ეთიკის ნორმების დარღვევის დისციპლინური სამართალწარმოების საფუძვლად განსაზღვრა არის ზედმეტად ფართო და განუჭვრეტადი.
- ქვეყნების უმრავლესობაში მოსამართლეთა ეთიკის ქცევები არაოფიციალური სტატუსის მატარებელია.
- ეთიკური სტანდარტების უხეში დარღვევა, რომელიც გავლენას ახდენს სასამართლოს მიმართ ნდობაზე უნდა ექვემდებარებოდეს დისციპლინურ ღონისძიებებს. თუმცა, მნიშვნელოვანია, რომ ასეთი შემთხვევები კონკრეტულად და განუჭვრეტადად იყოს გაწერილი კანონმდებლობაში.

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

იუსტიციის საბჭოს და სადისციპლინო კოლეგიის მიერ გადაწყვეტილების მიღების წესი

- გადაწყვეტილების მისაღებად საბჭოს წევრთა სრული შემადგენლობის $\frac{2}{3}$ -იანი უმრავლესობის მოთხოვნამ, მოსამართლეთა კორპორატიული ინტერესების გათვალისწინებით, შეიძლება ხელი შეუშალოს დისციპლინური სამართალწარმოების მიზნების მიღწევას. კვორუმის საკითხი განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია სამართალწარმოების საწყის ეტაპზე.
- 2013-2016 წლებში მხოლოდ ორი საქმე გადაეცა სადისციპლინო კოლეგიას. საჩივრების რაოდენობა ამავე წლებში შეადგენდა 1039-ს.
- სადისციპლინო კოლეგიის მიერ გადაწყვეტილების მიღება უნდა ხდებოდეს სრული შემადგენლობის უმრავლესობის და არა სხდომაზე დამსწრეთა უმრავლესობის მიერ.

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

საკმარისი არ არის დამოუკიდებელი ინსპექტორის ინსტიტუციური დამოუკიდებლობის გარანტიები

- ინსპექტორის დანიშვნა და, ასევე, გათავისუფლება ხდება იუსტიციის საბჭოს მიერ, რაც საბჭოზე სრულად დამოკიდებულს ხდის ინსპექტორის ინსტიტუტს.
- კანონმდებლობა ითვალისწინებს ინსპექტორის თანამდებობიდან გათავისუფლების ზოგად საფუძვლებს და არ არის გაწერილი საბჭოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების გასაჩივრების წესი.
- ინსპექტორის დამოუკიდებლობის გარანტიების ასამაღლებლად შეიძლება განხილული იყოს მის შერჩევა-დანიშვნაში მოსამართლეთა კონფერენციისა და საკანონმდებლო ხელისუფლების მონაწილეობის საკითხი, ასევე, ინსპექტორის თანამდებობიდან გათავისუფლების საფუძვლების და გასაჩივრების წესის დახვეწა.

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

სხვა მნიშვნელოვანი საკითხები

- კანონით უნდა განისაზღვროს დისციპლინურ პროცესში, მტკიცებულებების დასაშვებად ცნობის წესი.
- დისციპლინური სამართალწარმოების შეწყვეტისა და შეჩერების საფუძველს არ უნდა წარმოადგენდეს საბჭოსა და სადისციპლინო კოლეგიის მიერ საქმის მასალების პროკურატურისთვის გადაცემა.
- უნდა დაიხვეწოს სისხლის სამართლის კოდექსის ის ნორმები, რომლებიც ეხება მოსამართლეთა პასუხისმგებლობას სამსახურებრივი უფლებამოსილების განხორციელებისას.
- მოსამართლეებისათვის იმუნიტეტის მოხსნის შესახებ გადაწყვეტილებას უნდა იღებდეს იუსტიციის უმაღლესი საბჭო.
- კანონმდებლობა უნდა იძლეოდეს შესაძლებლობას, სასამართლოს თავმჯდომარის მიმართ, გამოყენებული იქნას პროპორციული დისციპლინური სანქციები.

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის